

Viļakas novada dome

Viļakas novada teritorijas plānojums

2012. - 2024. gadam

1. redakcija

STRATĒGISKAIS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

Vides pārskata projekts

K O P S A V I L K U M S

Viļaka, 2011.gads

KOPSAVILKUMS

Viļakas novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024. gadam stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk tekstā SIVN) Vides pārskata projektā analizēts vides stāvoklis un problēmas Viļakas novadā, kā arī teritorijas plānojumā iekļauto risinājumu potenciālā ietekme uz vides stāvokli. Vides pārskats izstrādāts vienlaikus ar teritorijas plānojuma izstrādi un ietekmes uz vidi novērtējuma rezultāti tiek atspoguļoti vides pārskata projektā.

Vides pārskata projekts Viļakas novada teritorijas plānojuma 1. redakcijai izstrādāts saskaņā ar likumu “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, kā arī ņemot vērā Vides pārraudzības valsts biroja ieteikumus. Vides pārskata projektā ir iekļauts apraksts par pozitīvām un negatīvām, tiešām un netiešām, īstermiņa un ilgtermiņa ietekmēm.

Viļakas novada teritorijas plānojums nosaka pašvaldības teritorijas attīstības iespējas, virzienus un ierobežojumus, kā arī pašvaldības teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu. Viļakas novada teritorijas plānojums un tajā ietilpstošie teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi nosaka Viļakas novada pašvaldības prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei.

Viļakas novada plānojuma 2012. – 20234.g. izstrādes mērķi ir vairāki: nostiprināt tiesisko pamatu novada teritorijas ilgtspējīgai un līdzsvarotai attīstībai, nodrošināt telpisko piesaisti Viļakas novada pašvaldības attīstības stratēģisko mērķu sasniegšanai, veicināt novada attīstības iespējas izmantojot ģeogrāfiskā novietojuma priekšrocības un nodrošināt pieņemto lēmumu pēctecību teritorijas plānošanas jomā.

Viļakas novada teritorijas atļautā (plānotā) izmantošana definēta, ņemot vērā esošā situāciju (zemes lietojuma veids, līdzšinējā izmantošana, ekonomiskā situācija Latgales reģionā un Latvijā), Viļakas attīstības programmā 2011. – 2017.g. ietvertos stratēģiskos mērķus un prioritātes, spēkā esošajos novada teritoriālo vienību teritorijas plānojumos iekļauto plānoto (atļauto) izmantošanu, pašvaldības redzējumu par vēlamā situāciju novadā nākotnē. Teritorijas plānojumā plānota novada apdzīvoto vietu - Viļakas pilsētas, Kupravas, Semenovas, Šķilbanu, Rekovas un Upītes, Borisovas, Vecumu un Žīguru ciema kā galveno pakalpojumu saņemšanas vietu novadā attīstība, kā arī lauksaimniecības, kokapstrādes ražošanas uzņēmumu, Viļakā arī citu veidu, attīstības teritorijas un citas funkcionālās zonas. Teritorijas plānojuma risinājumi lauku teritorijās ir īpaši vērsti uz videi draudzīgas lauksaimnieciskās ražošanas un produktu apstrādes uzņēmumu attīstību. Teritorijas plānojumā ir plānota tūrisma un rekreācijas infrastruktūras attīstība, šim nolūkam izdalot atsevišķu funkcionālo zonu.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (SIVN) procesa mērķis ir panākt vides aspektu integrēšanu plānošanas procesā, nodrošinot, ka dabas un vides kvalitātes vērtības tiek atbilstoši iestrādātas Viļakas novada teritorijas plānojumā SIVN vispārīgie uzdevumi ir

novērtēt vides apstākļus un sniegt informāciju lēmumu pieņēmējiem, kā arī informēt plašāku sabiedrību par sagaidāmo būtisko ietekmi uz vidi plānošanas dokumenta ieviešanas gadījumā.

Viena no prasībām izstrādājot vides pārskatu, ir izvērtēt dažādu alternatīvu īstenošanas sagaidāmo ietekmi uz vidi. Ņemot vērā to, ka Viļakas novada teritorijas plānojums 2012. – 2024.g. neapskata vairākus alternatīvus risinājumus, tad salīdzinājums tiek izdarīts ar nulles scenāriju jeb situāciju, ja plānošanas dokuments netiek īstenots. Saistībā ar nulles scenāriju var izdalīt vairākus aspektus: ierobežotas iespējas ekonomiskajai attīstībai, degradēto teritoriju iesaistei novada saimnieciskajā darbībā, tūrisma u rekreācijas, autoceļu un robežu pārejas punkta “Vientuļi” attīstībai.

Vides pārskatā ir apskatīti starptautiskie mērķi vides aizsardzības jomā, kas noteikti starpvalstu Konvencijās un Eiropas Savienības direktīvās. Viļakas novadā būtiski ir ņemt vērā tos starptautiskos vides aizsardzības mērķus, kas pieņemti saistībā ar degradēto teritoriju sakārtošanu vai vēsturiskā piesārņojuma likvidēšanu, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, ūdeņu ekoloģiskās kvalitātes uzlabošanu Viļakas ezerā, mūsdienīgu transporta risinājumu izstrādi, kā arī novadam raksturīgās ainavas un kultūras mantojuma saglabāšanu. Viļakas novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024.g. mērķi un pieeja atbilst Latvijai saistošajām konvencijām, starptautiskajiem un nacionālo normatīvo aktu prasībām vides un dabas aizsardzības jomā.

Novada teritorijas plānojums 2012. – 2024.g. aktualizē Viļakas pilsētas, Medņevas, Kupravas, Vecumu, Žiguru, Susāju un Šķilbēnu pagastu teritorijas plānojumu risinājumus, Latgales stratēģijas 2030.g. stratēģiskos mērķus un prioritātes, Latgales programmas 2010. – 2017.g. rīcības un vadlīniju lauku teritoriju plānošanai pamatnostādnes.

Teritorijas plānošanas procesā īpaša uzmanība ir pievērsta apdzīvoto vietu - apdzīvoto vietu - Viļakas pilsētas, Kupravas, Semenovas, Šķilbanu, Rekovas un Upītes, Borisovas, Vecumu un Žiguru ciema kā galveno pakalpojumu saņemšanas vietu attīstībai, lauksaimniecībā izmantojamā zemēm, mežiem, tūrisma un rekreācijas teritorijām, kas veido novada vietējās ekonomikas pamatu, kā arī valsts 1. šķiras autoceļa P35 Gulbene-Balvi-Viļaka-Vientuļi-(Pitalova), Viļakas apvedceļa izbūves, robežpunkta “Vientuļi”, kā arī autoceļa “Austrumu stīga” attīstībai. Novada teritorijā tuvākajos 12 gados netiek prognozēts pieprasījumu pēc jaunām dzīvojamās apbūves teritorijām. Jaunai blīva rakstura dzīvojamās apbūves attīstībai rezervētas teritorijas saistībā ar jau esošo blīvo apbūvi un centralizēto komunikāciju pieejamību – teritorijas Viļakas pilsētā, Kupravas, Semenovas, Šķilbanu, Rekovas un Upītes, Borisovas, Vecumu un Žiguru ciemos, kā dominējošais novadā nākotnē tiek saglabāts atsevišķo viensētu vai viensētu grupu apbūves raksturs. Ražošanas uzņēmumu attīstībai plānojumā noteiktas teritorijas galvenokārt saistībā ar esošo uzņēmumu un degradēto vai līdz šim nepietiekami izmantoto bijušo ražošanas un saimniecisko teritoriju izvietojumu visā novadā, tostarp iepriekšminētajās apdzīvotajās vietās. Kā potenciālākās attīstības teritorijas atzīmējamas valsts 1. šķiras autoceļa P35 un robežkontroles punkta “Vientuļi” apkārtnē, kā arī teritorijas plānojumā izdalītās tūrisma un rekreācijas teritorijas. Mežu resursu

apsaimniekošana plānota atbilstoši esošajiem meža nozares likumdošanā ietvertajiem nosacījumiem.

Viļakas novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024.g. ieviešanas kopējā sagaidāmā ietekme uz vidi ir pozitīva gan attiecībā uz vides kvalitāti apdzīvotajās vietās, autoceļu tuvumā, tās uzlabošanu degradētajās teritorijās, īpaši Kupravā, gan arī saistībā ar tūrisma un rekreācijas teritoriju un lauksaimnieciskās ražošanas attīstības iespējām visā novadā.

Saistībā ar Viļakas novada teritorijas plānojumā ieviešanu ir konstatēta pozitīva ietekme uz degradēto teritoriju un vēsturiski piesārņoto vietu sakārtošanu, dabas un kultūrvēsturiski nozīmīgu objektu izmantošanu un iesaisti novada tūrisma piedāvājuma attīstībā, lauksaimniecības radītā izkliedētā piesārņojuma mazināšanu, attīstot videi draudzīgas saimniekošanas paņēmieni lauksaimniecības zemēs, vides kvalitāti Viļakas pilsētā saistībā ar Viļakas apvedceļa izbūves un ielu rekonstrukciju plānošanu pilsētā. Atkarībā no izvēlēta ražošanas veida atsevišķu ražošanas objektu attīstība lokāli var būt saistīta ar gaisa kvalitātes pasliktināšanos, trokšņa līmeņa, smaku līmeņa paaugstināšanos vai citu vides kvalitātes rādītāju izmaiņām tiešā šo objektu tuvumā, taču, ievērojot to, ka prioritāte novadā ir noteikta videi draudzīgas lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu attīstībai, šīs ietekmes nebūs nozīmīgas. Minēto objektu iespējamās lokālās negatīvās ietekmes mazināšana ir veicama objektu ietekmes uz vidi sākotnējā izvērtējuma procesā un būvprojektu izstrādes stadijā, ieviešot labākās pieejamās tehnoloģijas.

Plānošanas dokumentā plānotajiem teritorijas izmantošanas pasākumiem ir plānojama pozitīva ietekme pārrobežu ietekme uz Veļikajas sateces baseina upju ūdens kvalitāti, nodrošinot to esoša stāvokļa nepasliktināšanu.

Lai iegūtu informāciju par vides stāvokli un tendencēm, Viļakas novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024.g. ieviešanas gaitā ir jāveic regulāri monitoringa pasākumi. Vides monitorings Latvijā un tai skaitā Viļakas novadā tiek veikts pamatojoties uz Valsts vides monitoringa programmu, kas paredz veikt mērījumus par gaisa, ūdens, augsnes un grunts kvalitāti, kā arī bioloģisko daudzveidību. Novada monitoringa pasākumos ir jāiekļauj arī ainavu kvalitātes monitorings.